

קונטרס

אַחֲדוּת עַם יִשְׂרָאֵל

יגלה ויבאר את מעלת האחדות בין נשמות
ישראל, שדבר זה גורם להשראת השכינה
בעולם.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון
הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגיס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי
חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תוכב"א

הכתבת להשיג את הספר הזה
וְכֹל סִפְרֵי אֲדָמוֹר מוֹהֲרָן מְבֹרָסְלָב זי"ע
וְסִפְרֵי תַלְמִידָיו הַקְדוּשִׁים

* * *

בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
יְבֵנְאֵל
עִיר בְּרֶסְלָב בְּגָלִיל

* * *

בְּאֶרְצוֹת הַבְּרִית
מְתִיבְתָא הַיְכַל הַקְדֹּשׁ - חֲסִידֵי בְּרֶסְלָב

1129 42nd st.

Brooklyn N.Y. 11219

* * *

מוסדות "היכל הקדש" חסידי ברסלב בארץ ובחו"ל
שֶׁעַל-יְדֵי עֲמֻתָת "יִשְׁמַח צְדִיק - קֵהֶלֶת בְּרֶסְלָב בְּגָלִיל"
בְּנִשְׂיאוֹת כ"ק מוֹהֲרָא שׁ שְׁלִיט"א - הַצְדִּיק מִיְבֵנְאֵל
ר' ר' נחמן מברסלב 1, ת.ד. 421 יבנאל, 15225
טלפון רב קוי: 04-6708356 - פקס: 04-6708359

דָּאָר אֶלְקָטְרוֹנִי : info@breslevcity.co.il

אָתָר אִינְטֶרְנֵט : www.breslevcity.co.il

קוֹנְטְרָס

אַחַדוֹת עַם יִשְׂרָאֵל

.א.

מַעֲלַת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שְׁעַל-יָדַי אַחַדוֹתֵם
מִתְחַזְּקֵת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה

בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלִינוּ לְהִתְחַזֵּק בְּאֱמוּנָה
פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, לִידַע וּלְהוֹדִיעַ וּלְהוֹדֵעַ, אֲשֶׁר
אֵין בְּלִעְדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מִחַיָּה וּמִהוּנָה
וּמִקָּיָם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
בְּרָא אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת בְּשִׁבְלֵי עַם יִשְׂרָאֵל, וּבְרָא אֶת
עַם יִשְׂרָאֵל בְּשִׁבְלֵי שְׂיִקְבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה. כִּי כִּף
כְּתוּב בְּזֹהָר (ח"ג עג.): קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוֹרִיתָא
וְיִשְׂרָאֵל חַד הוּא; נִמְצָא, יְהוּדֵי שְׁנַבְרָא בְּזֹה הָעוֹלָם
— עָקֵר תַּכְלִיתוֹ שְׂיִקְבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, יִלְמַד אֶת

התורה, יקיים את המצוות, ועל-ידי-זה ידבק עצמו
 בהקדוש-ברוך-הוא, וכמו שהקדוש-ברוך-הוא
 נצחי, כך התורה נצחית, וכך נשמות ישראל
 נצחיים. ולכן אומרים חכמינו הקדושים (תענית ג):
 כשם שאי אפשר לעולם בלא רוחות, כך אי אפשר
 לעולם בלא ישראל. נמצא, שכל הבריאה כלה
 נבראה רק בשביל ישראל. ולכן מעלת נשמות
 ישראל — אין לתאר ואין לשער כלל, ועל-ידי
 אחדותם נתחזקת האמונה הקדושה, אם יש אהבה
 ו"אחדות עם ישראל", על-ידי-זה אנו זוכים
 להרגיש את הקדוש-ברוך-הוא. לכן, בני ובנותי
 היקרים! דיקא בעת שאנו מכינים עצמנו לקבל את
 התורה, עלינו לקבל על עצמנו "אחדות עם
 ישראל", להתאחד עם כלל נשמות ישראל, כי כל
 יהודי הוא בן של הקדוש-ברוך-הוא, כמו שכתוב
 (דברים יד, א): "בנים אתם לה'י"ה אלקיכם"; איזה
 לפי במשפחה, כשילדים אוהבים אחד את השני,
 עוזרים אחד לשני, כלם מברכים את המשפחה
 הזו. כמו-כן ויותר מכן עם ישראל הם משפחה
 אחת, כי אל אחד לנו. ולכן בזה שנתאחד יחד
 עכשו, קדם שמקבלים את התורה, נזכה שהקדוש-
 ברוך-הוא ישפיע עלינו אורות וזקוקים, וכל אחד

ואחד מאתנו ירגיש את הקדוש-ברוך-הוא עד כדי כך, שיוכל לדבר אליו יתברך. כי מה יהיה בעת הגאלה? תתגלה אמתת מציאותו יתברך בגלוי רב ונפלא כזה, עד שכל אחד ואחד יראה רק את השכינה, ירגישו אלקות, יסתכלו על אלקות; כי באמת דומם צומח, חי, מדבר, זה עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, וכל מה שלמראה עינינו, זהו לבוש לגבי אין סוף ברוך הוא, כי הקדוש-ברוך-הוא מחיה וממהוה ומקים את כל הבריאה כלה, ודבר גדול ודבר קטן אינו נעשה מעצמו, אלא בהשגחת המאציל העליון. וברגע שנתקים (ישעיה יא, ט): "ומלאה הארץ דעה לדעת את הוי"ה", אז יתקים גם-כן (צפניה ג, ט): "כי אז אהפוך אל עמים שפה ברוכה, לקרא כלם בשם ה'"; כלם ידברו אל הקדוש-ברוך-הוא. וזו תהיה האחדות הכי גדולה. ולכן אנו מוצאים קדם קבלת התורה שכתוב (שמות יט, ב): "ויחן שם ישראל נגד ה'הר". אומר רש"י הקדוש: פאיש אחד בלב אחד. פיון שעם ישראל הגיעו להר סיני לקבל את התורה, התאחדו יחד פאיש אחד בלב אחד, וזו שלמות קבלת התורה, שיהיו עם ישראל מאחדים יחד. ויען שבכל יום ויום צריכים לקבל את התורה מחדש, כמו

שְׁאוּמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (עֵין רַש"י תְּבֵא כו, ט):
 בְּכָל יוֹם יוֹם יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ כְּאִלוֹ בּוֹ בַּיּוֹם נִכְנַסְתָּ
 עִמּוֹ בְּבִרְיֹת; וְכֵן אוּמְרִים (פְּסִיקְתָּא זוּטָא וְאֶתְחַנֵּן ו, ו;
 וְהוּבָא בְּרַש"י תְּבֵא כו, טז): בְּכָל יוֹם יוֹם יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ
 כְּחַדָּשִׁים; עָלֵינוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה בְּכָל יוֹם יוֹם
 מִחֻדָּשׁ. לָכֵן עָלֵינוּ לְהִזְהָר שְׁפָל יוֹם יוֹם נִהְיֶה
 בְּאַחֲדוּת עִם כָּלל גְּשֵׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאִם חֵס וְשְׁלוֹם,
 עֲדִין יֵשׁ בְּאַיִזָּה יְהוּדֵי אֵיזוֹ מִחֻשְׁבָּה נֶגֶד הַשָּׁנִי,
 צָרִיכִים לְדַעַת, שְׁמִסְכָּן, גְּשֵׁמְתוֹ פְּגוּמָה, וְכָכָל
 שְׁאֲדָם פּוֹגֵם, רַחֲמָנָא לִישְׁזָבֵן, וְעוֹבֵר עֲבֵרוֹת
 חֲמורוֹת, כִּף אֵין אֲצִלוֹ שׁוּם דְּרַף אַרְץ, וְהוּא מְלֵא
 עֲזוּת. וְלָכֵן אוּמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (תְּעֵנִית ז): כָּל
 אָדָם שֵׁישׁ בּוֹ עֲזוּת פָּנִים, בְּיָדוּעַ שְׁעֵבֵר עֲבָרָה; אִם
 רוֹאִים אָדָם עוֹ פָּנִים, מְעוֹ פָּנָיו נֶגֶד אֶחָד, צָרִיכִים
 לִידַע שֶׁהוּא בְּעַל עֲבָרָה, וְכָכָל שְׁאֲדָם מְעוֹ פָּנִים
 יוֹתֵר עַל רַבּוּי גְּשֵׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, בְּיָדוּעַ שֶׁנִּשְׁמָתוֹ
 פְּגוּמָה מְאֹד מְאֹד. כִּי אִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל אֶת הָאֱמוּנָה
 הַפְּשוּטָה בּוֹ יִתְבַרֵּךְ, אֶת הָאוֹר הָאֱלֹקִי, אֲלֵא עַל-יְדֵי
 "אַחֲדוּת עִם יִשְׂרָאֵל", וְכִיּוֹן שְׁאֲדָם מְנַתֵּק עֲצָמוֹ
 מֵאַחֲדוּת עִם יִשְׂרָאֵל, בְּזֶה מוֹכִיחַ שֶׁהוּא פְּגוּם מְאֹד;
 כִּי מִי שֶׁשָּׁב בְּחֻשְׁבָּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לֹא יִהְיֶה
 לְשֵׁנָא יְהוּדִי, לֹא יִהְיֶה לְהַגְבִּיחַ יָד עַל יְהוּדִי, אֲשֶׁר

אומרים חכמינו הקדושים (סנהדרין נח:): כָּל
המגביה יד על חברו, אף-על-פי שלא הכהו —
נקרא רשע, מכל שכן וכל שכן כשאדם מכה יהודי
אחר, בודאי הוא רשע מרשע.

לזאת, בני ובנותי היקרים! באו עתה קדם
קבלת התורה ונקבל על עצמנו "אחדות עם
ישראל" — להתאחד יחד, כי על-ידי-זה נזכה
להמשיך את השכינה עלינו, ובמקום שהשכינה
שורה, שם כל הברכות מצויות. ובאמת הקדוש-
ברוך-הוא אב הרחמן, ורוצה לעזור לנו, רוצה
להשפיע עלינו מכל טוב: בני, חיי, מזוני, רויחי,
רפואות וישועות. ולמה אנו רואים סבל כל-כִּף
גדול, שנשמות ישראל סובלים, בר מינן? הכל בא
מפני שאין "אחדות עם ישראל". הבה לא נשטה
עצמנו, עדין יש לנו הרבה מה לתקן. האם אנחנו
מוכנים לקבל את התורה?! האם אנחנו מוכנים
להמשיך עלינו שכינת עזו יתברך?! הלא מעשינו
מוכיחים שעדין אנו רחוקים מזה, למה? כי אין
"אחדות עם ישראל", זה רק מהשפה ולחוצ,
מדברים מ"אחדות עם ישראל", אבל אם רק תגעו
בזולת, או הזולת יגע בנו, אזי נראה "אם לא על

פְּנִיךָ — יְבָרְכֶךָ" (איוב א, יא). שְׁלֵמוֹת "אֲחֻדוֹת עִם יִשְׂרָאֵל" צְרִיכָה לְהִיּוֹת בְּכֹל מַחִיר. יְהוּדִים מְכַרְחִים לְעֹזֵר זֶה לְזֶה, וּמְכַרְחִים לְאַהֲבֵה זֶה אֶת זֶה, וְרַק כִּי אָנוּ יְכוּלִים לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, אַחֲרַת אָנוּ רְחוּקִים מִהַתּוֹרָה, וְאָנוּ סוֹבְלִים סָבֵל גָּדוֹל מְאֹד, כִּי סִלְקָנוּ אֶת הַשְּׂכִינָה מֵאֲתָנוּ. וּכְמֵאֲמָרָם ו"ל (סוֹטָה ג): בְּתַחֲלָה קָדָם שְׁחָטָאוּ יִשְׂרָאֵל, הִיָּתָה הַשְּׂכִינָה עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כִּיּוֹן שְׁחָטָאוּ — סִלְקוּ מֵהֶם אֶת הַשְּׂכִינָה; מִהִי הַשְּׂכִינָה? אֲמוּנָה. שְׂאֲדָם מְרַגֵּשׁ שְׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא וְאִין בְּלַעֲדֵיו נִמְצָא, אִיזָה תִעֲנוּג, אִיזָה אֲשֶׁר, שְׂאֲדָם מְרַגֵּשׁ שְׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא פֶה אֲתוּ, עִמוּ וְאֶצְלוּ, וּמִשִּׁיחַ וּמִסִּפֵּר כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, הִישׁ תִּעֲנוּג גָּדוֹל מְזָה, שְׂאֲדָם שׁוֹפֵךְ לְבוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ?! אֲבָל לְזֶה אִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ, רַק עַל-יְדֵי אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, שְׂאֲדָם מֵאֲמִין שְׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא פֶה אֲתוּ, עִמוּ וְאֶצְלוּ, וּמִסִּפֵּר לוֹ אֶת כָּל לְבוֹ. אֲבָל אִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לְאֲמוּנָה שְׂזָה גְלוּי שְׂכִינָה, רַק כְּשִׁישׁ אֶהֱבֵת עִם יִשְׂרָאֵל. וְלָכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ ו"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רֵל"ט), שְׁעַקֵּר הַדְּבֹר זֶה עַל-יְדֵי הַשְּׁלוֹם, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (תְּהִלִּים קכב, ח): "אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם". וְלָכֵן הָאָר"י ו"ל תִּקַּן, אֲשֶׁר

לפני התפלה יקבלו על עצמם מצות עשה של "ואהבת לרעך כמוך", לפני שאני בא להתפלל אל הקדוש-ברוך-הוא, לפני שאני מקבל על עצמי אמונה פשוטה בו יתברך, עלי לקבל על עצמי מצות "ואהבת לרעך כמוך". כלנו אחים ואחיות, כלנו בני הקדוש-ברוך-הוא. ולמה אנו סובלים כל-כך הרבה סבל? מפני שעדין אנו רחוקים מ"אחדות עם ישראל", לא נרמה את עצמנו! אומרים חכמינו הקדושים (תנחומא שמות), שמשה רבנו בא לבכות לפניו יתברך, למה עם ישראל סובלים יותר מכל אמות העולם?! כי משה רבנו, אומרים חכמינו הקדושים (מנחות סה.) אוהב ישראל היה, מסר נפשו בשביל כל יהודי, וראה שהמצרים מתעללים בנשמות ישראל, אמות העולם, פסלת האנושיות, מתעללים בעם ישראל, העם הנבחר, וכאב לו, ושאל להקדוש-ברוך-הוא: למה מגיע לעם ישראל לסבל את הסבל הזה? (שמות ב, יג): "ויצא ביום השני, והנה שני אנשים עברים נצים, ויאמר לרשע למה תכה רעך?! " משה רבנו יוצא ורואה שני יהודים רבים ביניהם, ואחד מגביה יד על חברו, ושאל לרשע, מדוע מכה את חברו?! ובמקום שיחזרו בתשובה

שְׁלֵמָה, בְּמִקּוֹם שִׁיתְּבִישׁוּ וַיִּרְכְּבוּנוּ רֹאשׁ, וַיִּקְבְּלוּ עַל
 עֲצָמָם חֲרָטָה עַל אֲשֶׁר עָשׂוּ, עוֹד זִלְזָלוּ בְּכַבּוּדוֹ,
 וְהִתְחַצְּפוּ אֵלָיו (שָׁם, פְּסוּק יד): "וַיֹּאמֶר: מִי שֶׁמָּדָּךְ
 לְאִישׁ שֶׁר וְשׁוֹפֵט עָלֵינוּ, הִלְהַרְגֵנִי אַתָּה אוֹמֵר,
 כְּאֲשֶׁר הִרְגַתְּ אֶת הַמִּצְרִי, וַיֹּאמֶר: אַכֵּן נוֹדַע
 הַדָּבָר", עַתָּה אֲנִי יוֹדֵעַ מֵדוּעַ עִם יִשְׂרָאֵל סוֹבְלִים
 — כִּי דִלְטוּרֵינּוּ יֵשׁ בִּינֵיהֶן (עֵין שְׁמוֹת רַבָּה, פְּרָשָׁה א',
 סִימָן ל'), אַחַד מְדַבֵּר עַל הַשָּׁנִי.

הִנֵּה מִתְאַסְּפִים בְּצוֹתָא בְּשָׁבִיל תְּכָלִית אַחַת:
 "אַחַדוֹת עִם יִשְׂרָאֵל", וְהִנֵּה בָּאִים שׁוֹעֲלִים קְטַנִּים
 מִחֲבָלֵי כְּרָמִים, שֶׁבְתוֹךְ תוֹכֶם עֲדִין שׁוֹנְאִים זֶה אֶת
 זֶה, וְאִם-כֵּן אֵיךְ אָנוּ יְכוּלִים לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה?!
 אֵיךְ אָנוּ יְכוּלִים לְהִתְחַזֵּק בְּאַמוּנָה?! לְזֹאת, בְּנֵי
 וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! רְאוּ עֲכָשׁוּ לְהוֹצִיא מִלְּבַבְכֶם אֶת
 הַקִּנְיָאָה, הַשָּׂנְאָה וְהַרְשָׁעוֹת, וְתִתְחִילוּ לְאַהֲבֵת אֶת
 הַזִּילָת, וְכִךְ נִזְכָּה שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁרָה בֵּינֵינוּ,
 וְנִזְכָּה לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה בְּתְכָלִית הַשְּׁלֵמוֹת בְּגִלּוּי
 אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ.

ב.

אי אפשר לקבל את התורה רק כשיש אחדות בין
נשמות ישראל

בני ובנותי היקרים! עליכם לזכור היטב, אשר
אי אפשר לקבל את התורה, רק כשיש "אחדות עם
ישראל"; כי בתורה יש ששים רבוא אותיות, כנגד
ששים רבוא נשמות ישראל. ואומר רבנו ו"ל
(שיחות הר"ן, סימן צא): כשיהודי מדבר על יהודי
אחר, הוא מוחק אות מהתורה, הוא חותך אות
מהתורה, ואז כל התורה פסולה. כי בתורה יש
ששים רבוא אותיות, כנגד ששים רבוא שרשי
נשמות ישראל. ומה אנו רואים בספר תורה? כל
אות ואות מקפת גויל, כל אות ואות אינה נוגעת
בזולתה, כי כרגע שאות אחת נוגעת בשניה, כל
הספר תורה פסול. אם יהודי אחד מסוף העולם
נוגע ביהודי אחר, כל עם ישראל סובלים את
הסבל, כל-כך צריכים להזהר על "אחדות עם
ישראל", חושבים שלום עליך נפשי, מה אכפת לי
מהזולת?! אך אין בדבר הזה, נשמות ישראל הן
אחדות אחת, כלנו קשורים ודבוקים באותיות
התורה, כל זמן שנכבד וניקר זה את זה, כך אנו

יכולים לקבל את התורה, ותהיה לנו אהבת התורה, ונרצה ללמד תורה, ועל-ידי-זה נמשיך את השכינה עלינו, שנזכה להרגיש את הקדוש-ברוך-הוא. אבל הסמ"ך-מ"ם — בשביל הבחירה והנסיין, עושה כל מיני פעולות שבְּעוֹלָם שִׁיהוּדִים לא יאהבו זה את זה, יהודי יחלק על יהודי שני מאיזו סבה שלא תהיה, וזה גורם לנו את כל הצרות, את כל הגלות, זה גורם שנתרחק מהתורה. ואומרים חכמינו הקדושים (יומא פו:): גדולה תשובה, שבשביל יחיד שעשה תשובה — מוחלין לכל העולם פלו. הנה יושב אדם בתדרו, חוזר בתשובה שלמה להקדוש-ברוך-הוא, מקבל על עצמו: "אני מהיום והלאה לא רוצה כלום, רק את הקדוש-ברוך-הוא! רוצה לדבר רק אל הקדוש-ברוך-הוא! רוצה ללמד תורה! רוצה לקיים את המצוות! רוצה לאהב את כל בר ישראל, מצדי אין שום מריבות על שום יהודי"; אם יש יהודי כזה עם רצונות כאלו, הוא יכול לזכות שימחלו לכל העולם פלו, לכלל נשמות ישראל.

לזאת, בני ובנותי היקרים! ראו עתה שכל אחד ואחד מאתנו יקבל על עצמו, שהוא יהיה

היחיד שיחזר בתשובה שלמה על שנאת חנם, על פְּרוּדִים שֵׁשׁ בֵּין נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּבִפְרֹט יְהוּדִים שׁוֹמְרֵי תוֹרָה וּמִצְוֹת, אִיזָה כְּעוֹר זֶה שֵׁשׁ בֵּינֵיהֶם שְׁנֵאָה, וּמִכָּל שָׁפֶן וְכָל שָׁפֶן אֲנָשֵׁי הַצְּדִיק, כְּשֵׁשׁ בֵּינֵיהֶם מְרִיבוֹת וְאֵי הַבְּנוֹת, אִיזוּ בּוֹשָׁה וְחֹרְפָה, וְאִיזָה חֲלוּל הַשֵּׁם גּוֹרְמִים. רַבְּנוּ ז"ל בְּקֶשׁ אֵת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: הַחֲזִיקוּ עִצְמְכֶם בְּיַחַד! וְאֲנִי אֶהְיֶה עִמָּכֶם, כִּי אֵי אֶפְשֶׁר שֶׁהַצְּדִיק יִשְׁרָה בֵּינֵינוּ, אֶלָּא כְּשֶׁתִּהְיֶה בֵּינֵינוּ אֶהְבָּה וְאַחֲדוּת. וְאִם אֵינָנו מְקִימִים אֵת דְּבָרֵי הַצְּדִיק, הַצְּדִיק אֵינוֹ בֵּינֵינוּ.

לזאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! מֵאַחַר שֶׁזָּכְנוּ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְגָלָה לָנוּ בְּדוֹר הַזֶּה אֵת רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁכָּל לְמוּדוֹ הוּא אֶהְבֵּת יִשְׂרָאֵל, לְאַהֲבָתְךָ אֵת כָּל יְהוּדֵי, לְהַתְקַשֵּׁר לְכָל יְהוּדֵי, לְחֻזֵק וּלְעוֹדֵד וּלְשִׂמְחָה אֵת כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, כִּי רַבְּנוּ ז"ל בָּא לְזֶה הָעוֹלָם לְהַגְבִּיחַ וּלְהָרִים אֵת כָּלֵל נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וְאוֹמֵר מוֹהַרְנ"ת ז"ל (לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, קֶרְחָה וּכְתַבְתָּ קַעֲקַע, הַלְכָה ג'), שֶׁמָּה הִיָּה פָּגַם שְׁאוּל הַמֶּלֶךְ, עַד שֶׁנֶּאֱבָד לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לְצַלָן? מִפְּנֵי שֶׁלֹּא רָצָה לְהוֹרִיד אֵת עִצְמוֹ אֶל כָּלֵל נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי הִיָּה מִשְׁכְּמוֹ וּמַעֲלָה, לֹא רָצָה לְקָרֵב אַחֲרֵים אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְזֶה

מה שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (ערוֹבֵין נג): שְׁאוּל לָא
 גְּלִי מִסְכָּתָא, כְּתִיב בֵּיה: "אֶל כָּל אֲשֶׁר יִפְנֶה
 יִרְשִׁיעַ"; וְלָכֵן נִסְתַּלַּק בְּמִיתָה מְגֻנָּה. לֹא-כֵן דָּוִד
 הַמֶּלֶךְ זָכָה שֶׁהוּא חַי וְקַיִם, דְּגָלִי מִסְכָּתָא כְּתִיב
 בֵּיה: "יִרְאִיךָ יִרְאוּנִי וַיִּשְׁמְחוּ", כִּי קָרַב רְחוּקִים,
 וְעַל-כֵּן זָכָה אֲשֶׁר הִשְׁאִיר סֵפֶר כְּזֶה, סֵפֶר הַתְּהִלִּים,
 שְׁכָלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אוֹחֲזִים בּוֹ, מִתְּפִלָּלִים
 בְּסִפְרוֹ, רַק מִפְּנֵי שֶׁמָּסַר נַפְשׁוֹ בְּשִׁבִיל עִם יִשְׂרָאֵל.
 וְחֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אוֹמְרִים (עֲבוּדָה זְרָה ד:): לֹא הָיָה
 דָּוִד רָאוּי לְאוֹתוֹ מַעֲשֶׂה, אֶלֶּא כְּדִי לְהוֹרֹת תְּשׁוּבָה,
 וְכִמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים עב, יג): "יָחוּס עַל דָּל וְאֶבְיוֹן
 וְנִפְשׁוֹת אֶבְיוֹנִים יוֹשִׁיעַ", כִּי מֶלֶךְ עִם יִשְׂרָאֵל צָרִיךְ
 לְחוּס וּלְהוֹשִׁיעַ עַל דָּלִים וְאֶבְיוֹנִים הֶרְחוּקִים
 מִהַקְדָּשָׁה, כִּי זֶה עֵקֶר הָעֲנִיִּים וְהָאֶבְיוֹנִים, כִּי אֵין
 עָנִי אֶלֶּא בְּדַעַת (נְדָרִים מא.), לָכֵן אָנוּ מוֹצְאִים
 שְׁשִׁאוּל הַמֶּלֶךְ הֵמִית אֶת הַגְּבָעוֹנִים, הֵינּוּ שֶׁרַחֵק אֶת
 אֵלוֹ הֶרְחוּקִים מִהַקְדָּשָׁה, שֶׁהֵם בְּחִינַת "מִחוּטֵב
 עֲצִיף עַד שׂוֹאֵב מִימִיךָ", לָכֵן סָבַל מֶה שֶׁסָּבַל,
 לֹא-כֵן מֹשֶׁה רַבְּנוֹ שֶׁמָּסַר נַפְשׁוֹ בְּשִׁבִיל כָּלֵל נִשְׁמוֹת
 יִשְׂרָאֵל, עַד כְּדִי כֶּף שֶׁאֶמַר (דְּבָרִים כח, ט): "אַתֶּם
 נֹצְבִים הַיּוֹם כְּלָכֶם לִפְנֵי הוֹי"ה אֱלֹקֵיכֶם, רֵאשִׁיכֶם
 שְׁבִטֵיכֶם וְגו' כֹּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל, טַפְּכֶם נְשִׁיכֶם וְגִרְךָ

וגו' מחוטב עציף עד שואב מימיו", משה רבנו
 מסר נפשו אפלו להכי פשוטים ורחוקים, ולכן זכה
 הוא להוריד לנו את התורה, פי הוא התאחד עם
 כלל נשמות ישראל. וכן דוד המלך, שמסר נפשו
 בשביל כלל נשמות ישראל, ובפרט אל אלו
 הרחוקים מהקדשה, זכה שממנו יצא משיח צדקנו,
 אשר כל עבודתו של משיח תהיה לקרב כלל
 נשמות ישראל, כמו שאומר מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי-
 הלכות, השקמת הבקר, הלכה א'), שמשיח צדקנו ימצא
 נקדות טובות אצל כל יהודי, וימסר נפשו בעבור
 "אחדות עם ישראל", כי כל יהודי ויהודי מלא
 מצוות פרמון, כמו שאומרים חכמינו הקדושים
 (ברכות נו.): אפלו הריקנין שבך, מלאים מצוות
 פרמון. וזו מעלת הצדיקים, חכמי הדור, שהם
 מוסרים נפשם בעבור נשמות ישראל, שתהיה
 ביניהם אחדות ואהבה, ומלמדים את תלמידיהם
 דרך ארץ. ולכן רבנו ז"ל אמר פעם: אם קיסרים
 ומלכים היו יודעים איך אני מלמד דרך ארץ עם
 אנשי, היו שולחים בניהם אלי; פי אצל רבנו ז"ל
 היתה שרוי דרך ארץ גדול מאד. ורבנו ז"ל חבר את
 "ספר המדות", ובקש את אנשי שלומנו ללמד בו
 הרבה, כי המדות הן עקר האדם, ובלי מדות אדם

כַּחֲמָה טוֹרְפֶת. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲכָשׁוּ
שְׁאֲנוּ מִתְכוּנָנִים לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, וּבְכֹל יוֹם וַיּוֹם
אָנוּ מִתְכוּנָנִים לְקַבְּלָהּ, עָלֵינוּ לְתַקֵּן אֶת מַדּוּתֵינוּ,
וּנִשְׁתַּדֵּל שְׁתִּהְיֶינָה לָנוּ מַדּוֹת טוֹבוֹת. אֲהַבָּה —
לְאַהֵב אֶת הַזּוּלָּת, עֲזָרָה — לְעֹזֵר לַזּוּלָּת, שְׂמַחָה
— לְשִׂמְחָה אֶת הַזּוּלָּת.

ג.

כְּשֵׁיִשׁ אַחַדוֹת בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל, אֲזֵי זֻכִּים לְשִׂמְחָה
אַמְתִּית

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! כְּשֵׁיִשׁ אַחַדוֹת בֵּין עַם
יִשְׂרָאֵל, אֲזֵי זֻכִּים לְשִׂמְחָה אַמְתִּית. מָה אָנוּ רוֹאִים?
כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַתָּנוּ מְסֻתּוֹבֵב בְּזֶה הָעוֹלָם שְׂבוּר,
רְצוּץ, כִּי אֵין אָדָם שְׁלֵא יַעֲבֹר עָלָיו אֵיזָה מִשְׁפָּר:
זֶה מַעֲצָמוֹ — שְׁחָטָא, כִּי כָּל הַדְּאָגוֹת שְׁנוּפְלוֹת עַל
הָאָדָם הֵן רַק מַחְמַת חֲטָאִיו, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (תְּהִלִּים לַח,
יט): "אֲדָאֵג מִחֲטָאֵתִי". הַדְּאָגוֹת בְּאוֹת עַל הָאָדָם
רַק מַחְמַת עֲוֹנוֹתָיו. וְלִכֵּן אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (סִפְרֵ-
הַמִּדּוֹת, אוֹת עֲצָבוֹת, סִמָּן א'): מִי שְׁלֵא תִקֵּן חֲטָאֵת
נְעוּרִים, עַל-יְדֵי-זֶה בְּאוֹת לוֹ דְּאָגוֹת. חֲטָאֵת נְעוּרִים
זֶה פָּגַם הַבְּרִית, אֲשֶׁר לְצַעֲרָנוּ הָרַב, עַם יִשְׂרָאֵל

התערכו בין הגויים, וילמדו מעשיהם (עין תהלים קו, לה), ונהפקות זה אים ונורא, הפריצות עושה פריצות בנשמות ישראל. ואומרים חכמינו הקדושים (סנהדרין מה.): אין יצר הרע שורה אלא במה שעניו רואות; קשה לחצות פכיש, ולא להפשל בראיות אסורות, רחמנא לצלן, העין רואה והלב חומד וכלי המעשה גומרים (טור ארח חיים, סימן א'); לכן הזהירנו רבנו ז"ל מאד מאד להתחתן בגיל צעיר, כדי להנצל מחטאים ועוונות. ואשרי האדם הזוכה להתחתן בגיל צעיר. הנה מסתובבים רכבות רוקים ורוקות על לא דבר, אלא מחמת שהם ברוגנים, אינם רוצים לקחת מה שהקדוש-ברוך-הוא נותן להם. אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוה"רן, חלק ב', סימן פט), שהצדיק הוא השדכן, המשדך את נשמות ישראל. ולכן אם אדם צריך שדוך — שיבוא לצדיק. ישנם אלפי אלפים ורכבות רוקים ורוקות, אשר כתוב בזהר (ח"ג רצו.): כשאדם עדין לא התחתן הוא פלג גוף. ואומרים חכמינו הקדושים (יבמות סב.): כל יהודי שאין לו אשה, שרוי בלא שמחה, ואי אפשר לו לקבל את התורה. כי אם אדם שבור ורצון, מדכא בדכאון פנימי, מלא דאגות, אינו יכול לקבל את התורה, כי

התורה היא אלקותו יתברך, חכמתו יתברך, ואי אפשר להשיג אלקותו יתברך, וחכמתו ורצונו יתברך, אלא על-ידי שמחה. ולכן אומר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות שמחה, סימן א'): כשאדם עושה מצוה בשמחה — סימן שלבו שלם לאלקיו. ובעת שאנו עומדים קדם קבלת התורה, עלינו לבוא לצדיק האמת שיש בכחו לשדך שדוכים, כי היסוד היה אצל רבנו ז"ל — להתחתן. ואומרים חכמינו הקדושים (עין יומא עב): לומד תורה בטְהֵרָה זה הנושא אשה ואחר-כך לומד תורה.

לזאת, בני ובנותי היקרים! הדבר הראשון שעלינו לקבל על עצמנו קדם קבלת התורה זה "אחדות עם ישראל", לדאג שכל הרוקים והרוקות ימצאו את זיוגם, שזה יסוד בקבלת התורה — להיות אדם השלם, וזה מכניס שמחה עצומה בין נשמות ישראל. ואין עוד סגלה כמו שמחה. אדם מקבל סגלות ותקונים לתקן מעשיו, לתקן עברו, בא רבנו ז"ל ואומר (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן כד): מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד. אין זו אמרה בעלמא, אלא זו מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד בכל מחיר. אומר רבנו ז"ל, מחמת שעובר על

האדם מה שעובר — צרות ויסורים, מרירות והרפתקאות ממקרי הזמן, קשה לו מאד להיות בשמחה, פי איך יכול להיות בשמחה?! ובפרט כשאין אהבה ואחדות בין נשמות ישראל, איך יכולים להיות בשמחה?! וכן כשרואים שאפלו בשעה שהחכם דורש, עושים ליצנות ממנו, כיצד יכולים להיות בשמחה?! אלא רבנו ז"ל גלה לנו, שאדם לא צריך להתבלבל מאף אחד שבעולם, אסור לו להסתפל על אף אחד, ופרש את הפסוק (יחזקאל לג, כד): "אחד היה אברהם אבינו", ואיך זכה לגלות ולפרסם את הקדוש-ברוך-הוא? רק מפני שהיה בבחינת 'אחד', לא הסתפל על אף אחד. היו לו המון מניעות, כמו שאומרים חכמינו הקדושים (עין בראשית רבה, פרשה מב): למה נקרא אברהם העברי? אלא כל העולם כלו עמד מעבר אחד, ואברהם היה מעבר השני, והוא לא התפעל מאף אחד. ולכן הוא גלה את הקדוש-ברוך-הוא, הוא פרסם את הקדוש-ברוך-הוא לכלם, הוא הכניס חסד בעולם, הוא הכניס אהבה בעולם, כמו שאומרים חכמינו הקדושים (ספרי ואתחנן לב) על הפסוק (ויקרא יט, יח): "ואהבת את ה' אלקיך" — אהבהו על כל הבריות פאברהם אביך. ולכן, בני

ובנותי היקרים! השתדלו להכניס אמונה ואהבה
 בין נשמות ישראל פאברהם אהבי. וכמאמרם ז"ל
 (סוטה י:): הקריא אברהם שמו של הקדוש-ברוך-
 הוא בפי כל עובר ושב; אברהם אבינו דבר תמיד
 אל הקדוש-ברוך-הוא ומקדוש-ברוך-הוא,
 ופרסמו יתברך. וכן אומרים (בראשית רבה, פרשה מג):
 אמר לו הקדוש-ברוך-הוא לאברהם, אני לא היה
 שמי נפר לבריותי, והפרת אותי בבריותי, מעלה
 אני עליך פאלו אתה שתף עמי בבריתו של עולם;
 וזה סובב על כל יהודי ויהודי, אם מגלה ומפרסם
 את הקדוש-ברוך-הוא, געשה שתף להקדוש-ברוך-
 הוא. פי תכלית הבריאה היתה, שכל יהודי ויהודי
 יגלה את הקדוש-ברוך-הוא, יקים מצוותיו יתברך,
 וילמד תורה, ועל-ידי-זה יתאחד עמו יתברך.

אבל הנה ישנן מניעות; סביב סביב ישנם
 המון ליצנים, וכמאמרם ז"ל (ירושלמי ברכות א): אין
 לה דור שאין בו ליצנים, פי כל דור יש את
 הליצנים שלו, אבל אין דור שאין בו ליצנים כדורו
 של דוד המלך (שם שקלים ב). דוד המלך, שהוא גלה
 את סוד התפלה לעם ישראל, איך התלוצצו
 ממנו?! משה רבנו, שהוריד לנו את התורה, קם

נגדו קרח ומאתים וחמשים רבנים, ועשו צחוק ממנו. קרח היה ליצן, הלך והתלווצץ ממצות ציצית, מזוזה וכו'. ואומרים חכמינו הקדושים (סנהדרין קי.), שחשדוהו באשת איש, עד כדי כך הגיעה חצפתם! אף-על-פי-כן גדולי מבחרי הצדיקים פאברהם אבינו, כמשה רבנו, כדוד המלך וכו' וכו', לא הסתכלו על אף אחד. ואומר רבנו ז"ל, כמזכר צריך להיות כל יהודי — לא להסתכל על אף אחד בעולם, אם אומרים לך: תהיה שמח, אזי תשמח בתכלית השמחה, ותעודד ותשמח אחרים, ואל תאמר: "איך אני יכול להיות בשמחה, כשחטאתי, עויתי ופשעתי, ועשיתי כל הרע"? בא רבנו ז"ל ואומר (לקוטי מוה"ר"ן, חלק ב', סימן עח): אין שום יאוש בעולם כלל; וכן אומר (לקוטי מוה"ר"ן, חלק ב', סימן קיב): אם אתה מאמין שיכולים לקלקל, תאמין שיכולים לתקן.

לזאת, בני ורבנתי היקרים! הבה ישוב עתה בתשובה שלמה, וכל אחד ואחד מאתנו יקבל על עצמו שהוא יהיה בשמחה היום, ולא ידחף את השמחה למחר. כמאמר ז"ל (תנחומא שמיני ב'): אין השמחה ממתנת לאדם, לא כל מי ששמח היום

— שִׁמְח לְמַחַר. צָרִיכִים כְּבָר עֲכָשׁוּ לְשִׁמְח מְאֹד, כּמוֹכָא (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סה), שְׂאֵי אִפְשָׁר לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, אֶלָּא עַל-יְדֵי שְׂמֻחָה, וּכְכֹל שְׂאֵדָם יוֹתֵר בְּשְׂמֻחָה, יִקְבַּל יוֹתֵר אֶת הַתּוֹרָה, וַיִּקְיִם יוֹתֵר אֶת הַמְּצוּוֹת. וְצָרִיכִים לְמַסֵּר נַפְשׁוֹ לַהֲיוֹת בְּשְׂמֻחָה, וּלְשִׁמְח אֶת אַחֲרִים, שְׂזֵה הַחֶסֶד הַכִּי גָדוֹל שְׂיִכּוּלִים לַעֲשׂוֹת לַיהוּדֵי — לְשִׁמְחו, לְחִזְק וּלְעוֹדֵד אוֹתוֹ. וְזֶה בְּכֹלל יְחִיד שְׂעֲשֵׂה תְּשׁוּבָה — מוֹחֲלִים לְכֹל הָעוֹלָם כְּלוֹ' (יומא פו:), אִם אָדָם מְרַגֵּשׁ עֲצָמוֹ שֶׁהוּא יְחִידֵי בְּעוֹלָם, לֹא מְעַנֵּין אוֹתִי שׁוּם דְּבָר, אֲנִי מְצַדִּי אֲשַׁתְּדֵּל שְׂתִּהְיֶה "אֶחָדוֹת עִם יִשְׂרָאֵל", וְאַף שָׁקָם עָלַי הַסַּמ"ךְ-מ"ם, שְׁכָל כַּחוֹ הַפֶּרֶד וּמִשְׁל', שְׂלִדְאֲבוֹנְנוּ הָרַב, אֲנוּ רוֹאִים כְּמָה מְפֻלְגוֹת יֵשׁ — פֻּלְג פֻּלְג, כְּדוֹר הַהַפְּלָגָה, מְפֻלְגִים אֶת הָעַם עַל הַבָּל וּסְרָק, בְּשַׁעֲה שְׂעַם יִשְׂרָאֵל נִמְצָא בְּצָרָה גְּדוֹלָה מְאֹד, אֲמוֹת הָעוֹלָם רוֹצִים לְהַכְחִידֵנוּ, עֲשׂוּ וַיִּשְׁמַעַל רוֹצִים לְכַלּוֹתֵנוּ, וְאֵל תַּחֲיוּ בְּאַשְׁלִיּוֹת, אִם רַבִּי שְׂמַעוֹן בֵּר יוֹחָאֵי אָמַר: הִלְכָה הִיא בְּיָדוּעַ, שְׂעֲשׂוּ שׁוֹנָא לְיַעֲקֹב (ספרי בהעלותך ט, י) — כֶּךָ הִיא הַמְּצִיאוֹת! אֲזִי בְּמִקּוֹם לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם עִם אֲמוֹת הָעוֹלָם, בְּאוֹ נִתְחִיל לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם בֵּינֵינוּ! בְּאוֹ נִתְחִיל קָדָם לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם עִם אֲנָשֵׁי הַצְּדִיק, שְׂהֵם

יהיו באחדות ובאהבה. אם אנשי הצדיק מוסרים
 נפשם לאהב זה את זה, סימן שהם מקרבים לצדיק,
 ואם יש ביניהם שנאה — סימן שהם רחוקים
 מהצדיק. כמו־כן יהודים שומרי תורה ומצוות, אם
 יש ביניהם אהבה ואחדות, סימן שהם יראים
 ושלמים וחרדים לדבר ה', אבל אם יש ביניהם
 פרוודים — סימן שהם רחוקים מהקדושה. כמו־כן
 יהודים חוזרים בתשובה, מאין יודעים שנתקבלה
 תשובתם בשמים?! אנו קוראים עצמנו 'חוזרים
 בתשובה', אבל מי אומר שתשובתנו רצויה? הסימן
 לזה — "אחדות עם ישראל"! אם תהיה בינינו
 אחדות ואהבה, זה סימן שאנו בעלי תשובה, שאנו
 חוזרים בתשובה, ותשובתנו נתקבלה בשמים, ואנו
 חרדים לדבר ה', אבל כל זמן שיש בינינו פרוודים,
 מאיזו סבה שלא תהיה, אנו רחוקים מהצדיק, אנו
 רחוקים מהתורה, אנו רחוקים ממנו יתברך.

ד.

עם ישראל הם בני הקדוש-ברוך-הוא, ולכן
 צריכים לאהב זה את זה

בני ובנותי הנקרים! עם ישראל הם בני

הקדוש-ברוך-הוא, ולכן צריכים לאהב איש את רעהו, ולעשות חסד זה עם זה. אל תחיו באשליות כאלו יש דרך אחרת להתקרב אל הקדוש-ברוך-הוא בלי שלום ואהבה. צריכים לאהב כל-כף את כל יהודי, עד שמרב אהבה, נחזירו בתשובה. עלינו לאהב את כל יהודי במסירות נפש הכי גדולה, ולעשות עמו צדקה וחסד, לעזור לו במה שאנו יכולים, ובזה בעצמו נזכה להחזירו בתשובה שלמה. ואם אנו נקבל על עצמנו את המדה היקרה הזו של שלום ואהבה, נזכה להיות צדיקים. ואומרים חכמינו הקדושים (במדבר רבה, פרשה יא, סימן יז): גדול השלום, שלא ברך הקדוש-ברוך-הוא מדה יפה מן השלום, שנתנה לצדיקים; הצדיקים — כל ענינם שלום! הצדיקים משתדלים תמיד שיהיה שלום בין נשמות ישראל. לכן אומרים חכמינו הקדושים (אבות א, יב): הוי מתלמידיו של אהרן: אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה. אהרן הפהן מסר נפשו בשביל שלום בין נשמות ישראל, בין איש לאשתו, בין איש לרעהו. ולכן אומרים חכמינו הקדושים (פסיקתא דרב כהנא), שאלפי אלפים ורבי רבבות נקראו 'אהרן' — על שמו; כי אהרן היה

צדיק, שְׁמֵסֵר נִפְשׁוֹ שְׂיִהְיֶה שְׁלוֹם בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ, לא הִיָּה יְכוּל לְסַבֵּל כְּשֵׁישׁ מְרִיבוֹת בְּבֵית, כְּשֵׁאִין שְׁלוֹם-בֵּית, וְעֵשָׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַעְעוֹלָם, לְהִשְׁפִּין שְׁלוֹם בְּכָל בֵּית מִיִּשְׂרָאֵל, וְכִּי נוֹלְדוּ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְקָרְאוּ שֵׁם יְלִדֵיהֶם עַל שֵׁם הַצְּדִיק. אִיזוֹ זְכוּת הִיא לְתַת שֵׁם הַבֵּן עַל שֵׁם הַצְּדִיק הַמְּגַלֶּה אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הַמְּגַלֶּה מֵה זֶה שְׁלוֹם, מֵה זֶה אֲהָבָה, מֵה זֶה חֶסֶד. אֲהֲרֹן הִכְהִין מִסֵּר נִפְשׁוֹ שְׂיִהְיֻדִים יֵאָהְבוּ זֶה אֶת זֶה. כִּי אִין עוֹד דְּבַר יוֹתֵר גְּדוֹל מְשֻׁלֹם וְחֶסֶד. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְּרַשׁ אֲגָדָה): מִי הוּא שְׁעֵשָׂה חֶסֶד עִם מִי שְׂאִינוּ צָרִיף לְחֶסֶד? אֲבָרְהָם עִם מְלֶאכִי הַשָּׂרָת, שְׁנַתֵּן לָהֶם אֶכֶל, אֶף שְׁלֹא הִיָּה צָרִיף, וּמֵה פִּעַל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְבָנָיו? הַמֵּן יוֹרֵד לָהֶם, הַבָּאָר עוֹלָה לָהֶם, הַשְּׁלֹו מְצוּי לָהֶם, עֲנִי הַכְּבוֹד מִקִּיפִים אוֹתָם, עֲמוּד הָעֲנָן נוֹסֵעַ לְפָנֵיהֶם. וְהָרִי דְבָרִים קַל וְחֹמֶר, מֵה עִם מִי שְׁעוֹשֶׂה חֶסֶד עִם מִי שְׂאִינוּ צָרִיף לְחֶסֶד, פֶּרַע הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְבָנָיו, מִי שְׁעוֹשֶׂה חֶסֶד עִם מִי שְׁצָרִיף לְחֶסֶד — עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה!

לְכֵן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! הִבֵּה נִתְחִיל לַעֲשׂוֹת חֶסֶד זֶה עִם זֶה, כַּמְאֲמָרָם ו"ל (לְקוֹט הוֹשַׁע, רְמֹז

תקכב): חָבִיב עָלַי חֶסֶד שְׁאַתֶּם גּוֹמְלִים זֶה עִם זֶה, יוֹתֵר מִכֹּל הַזְּבַח שֶׁזָּבַח שְׁלֵמָה לְפָנַי; יְהוּדִים צְרִיכִים לָאֱהֹב אֶחָד אֶת הַשְּׂנִי, יְהוּדִים צְרִיכִים לַעֲקֹר מַעֲצָמָם אֶת הַשְּׂנֵאָה וְהַגְזָעוֹת הָאֲרוּרָה שֶׁנִּמְצְאוּ בָנוּ, יְהוּדִים צְרִיכִים לְנַקוֹת לְבָם קֹדֶם שֶׁבָּאִים לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, יְהוּדִים צְרִיכִים לְהִרְאוֹת דְּגָמָא אִישִׁית, שֶׁהֵם מוֹסְרִים נַפְשָׁם בְּשִׁבִיל זִוְלָתָם. וְזוֹ הַשְּׁלֵמוֹת! וְלָכֵן, בָּאוּ נִקְרַב אֶת כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל! אִם נִחְזֹר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, אֵין יוֹתֵר רְשָׁעִים, אֵין יוֹתֵר רְחוּקִים, אֵין יוֹתֵר חִילוּנִים, כְּלָנוּ חוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה! כְּלָנוּ מְתַאַחֲדִים יַחַד! וְכְלָנוּ מְכִינִים עַצְמָנוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה! אָבֵל עַל זֶה צְרִיכִים תְּנָאִי, וּמָהוּ? שְׁלוֹם! לְקַבֵּל כָּל יְהוּדֵי בְּסִכְרַ פְּנִים יְפוֹת, לֹא לְהִסְתַּפֵּל עַל עֲבָרוֹ, כִּי אֵינְךָ יוֹתֵר מִמֶּנּוּ, וְהוּא אֵינוֹ יוֹתֵר מִמֶּךָ, אֵינְךָ פְּחוֹת מִמֶּנּוּ, וְהוּא אֵינוֹ פְּחוֹת מִמֶּךָ. כְּלָנוּ בְּנֵי הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא! אֶחָד מִסִּכָּן, לֹא לְמַד, לֹא קַבֵּל חֲנוּךְ תּוֹרָנִי, אֲלֵא חֲנוּךְ כְּפָרְנִי, בָּאוּ נִקְרְבוּ, בָּאוּ נַעֲזֹר, שֶׁנִּשְׁמָוֹת יִשְׂרָאֵל יִתְחִילוּ לְלַמֵּד תּוֹרָה! וְלָכֵן הַחֹב מִנַּח עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַתָּנוּ לְעוֹדֵד וּלְחֹזֵק אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁיִּרְשְׁמוּ יְלֻדֵיהֶם בְּכַתִּי חֲנוּךְ שְׁלוֹמֵדִים שֶׁם תּוֹרָה. אָבֵל אֵי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ אֶל 'עִמְךָ', אֲלֵא

על-ידי שלום; ואומרים חכמינו הקדושים (תנחומא שופטים יח): ראה כמה גדול כח השלום, שאפלו לשונאים אמר הקדוש-ברוך-הוא לפתח להם בשלום; אנו חושבים שיש פה שונאים — אין שונאים! יש עם ארצים, בורים, מספנים, שלא למדו, ובשביל זה נכנס בהם הסמ"ך-מ"ם, עד שמסיתים ומדיחים זה נגד זה. באו אנו נתאחד יחד, באו נראה דגמא לכל עם ישראל, שאנו בשלום, וזה יגרם שנוזפה לקבל את התורה. ויעזר הקדוש-ברוך-הוא, שנוזפה לגאלה השלמה, אשר אומרים חכמינו הקדושים (דברים רבה, פרשה ה', סימן יב): גדול השלום, שאין הקדוש-ברוך-הוא מבשר את ישראל שיהיו נגאלים אלא בשלום.

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!